

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 29.

Adós fizess!

(K. Ö.) Kereskedők, iparosok és pénzintézetek megijedtek a végrehajtási novella rendelkezéseitől és elhatározták, hogy perlik adósaikat, ha azok önszántukból nem fizetnek. Sőt odáig mentek, hogy felszólítják adósaikat tizenöt nap alatt való rendezésre, különben perelnek, a jövőben pedig egyáltalában nem fognak hitelezni.

Hát kérem, azok a kereskedők, iparosok és pénzintézetek, akik így gondolkodnak és tesznek, rosszul gondolkodnak és cselekszenek. Mert az a körülmény, hogy a végrehajtási novella pár koronával lágitott a létmíntumon, vagy az a körülmény, hogy az iparosnak meg hagyja a keresetképeséget biztosító eszközöket, a mezőgazdának a föld megműveléséhez szükséges felszerelést, csak nem lehet ok arra, hogy adósaikat pereljék. Ellenkezőleg ezek az intézkedések kivétel nélkül azt célozzák, hogy az u. n. kisember, hivatalnok, iparos és kiscgazda, fizetőképesebb legyen. Amennyiben azonban a hitelezők a házi berendezést tekintették fedezeti alapul és perléssel fenyegetőznek, mert a végrehajtási novella a házi berendezést a foglalás alul mentesíti, ugy-

szeretettel figyelemzteljük őket, hogy a házi butorzat nagyon ingatag fedezeti alap. Gondoljanak csak az igényperekre, az árverési hiénák eljárására, és a végrehajtási eljárás drágaságára és akkor be fogják látni, hogy követelésük a végrehajtás dacára sem nyert fedezetet.

De nevétséges is a hitelezők eljárása. Mert ugyebár a végrehajtási novella hatása alatt azokat az adósokat fenyegetik perrel, akik eddig eleget tettek kötelezettségeiknek. Hát meggondolták-e a hitelezők, hogy mit tesznek? Meggondolták-e, hogy az adósok legnagyobb része ugy rendezkedik be, hogy résztörlesztéssel iparkodik szabadulni adóságától. Már most, ha a hitelezők végrehajtják fenyegetéseiket, a dolog vége az lesz, hogy az adósok legnagyobb része meg fog bukni. Ebből azonban kára a hitelezőnek is van. Míg ha az adóst békében hagyta volna, lassan-lassan hozzá jutott volna követeléséhez. A személyes jellegű hitelnél a hitelfedezeti alap nem a házi butorzat, sem az iparos és kiscgazda munkaeszközei, hanem a fizetési szándék. Már pedig csak nem tételezik fel a hitelezők, hogy a végrehajtási novella behatása alatt az adósok fizetési szándéka megváltozott volna. Ezt csak akkor lehet feltételezni, ha valakinek az észjárása megzavarodott volna.

Mert, ugy látszik, a hitelezők meg-

zavarodtak, magyarán mondva, megbomlottak, mert józan észszel nem lehet a végrehajtások egy oly óriási szüretjét rendezni, mint azt a hitelezők akarják. Nekünk az a nézetünk, hogy a hitelezőket valaki felültette, Kicsoda? Hát bizonyára azok, akik bizonyos irányzatot szolgáló sajtóban megütötték a nagy dobót, hogy veszélyben a haza, akarom mondani a seft. Holott nincs semmi veszélyben. Mert a végrehajtási novella nem akar egyebet, mint a végrehajtásokat korlátozni és a hitelezést egészséges alapra fektetni. Tehát kevesebb lesz a végrehajtás és olcsóbb is lesz, és a hitelező is jobban meg fogja gondolni, hogyan és miképpen hitelezzen.

Kapcsolatosan ezzel az ügygyel még a klerikalizmusnak is kijutott. Hát csakugyan megbomlottak! De erre azután már nincs szavunk.

Az a fenyegetés pedig, hogy a kereskedők a jövőben nem fognak hitelezni, üres fenyegetés. Mert akkor csukják be a boltjukat. Elfogadjuk azonban és nem veszünk hitelbe, ha ők sem vásárolnak hitelbe az osztrák gyárosoktól. A mai hitelrendszer egyenesen ráutalja a fogyasztót a hitel igénybevételére, a kereskedőt pedig a hitelnyújtásra. Ezen egyszerű határozattal változtatni nem lehet. Bármennyire is rájlesztettek a hitelezőkre.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Árva Farkas Zsófia.

Irta: Lampérth Géza.

Egy kétszáz évvel ezelőtt ifju menyecske szomorú irásáról esik szó imitten. A méltóságos fejedelem Rákóczi Ferenc nemes nagy lelkének beszédes tanubizonyosága ez a sárgult levél is, amelynek durva papirosára árva Farkas Zsófia vetette finom betűkkel bubánattal teljes panaszos sorait, közéjük hullatván szemének égető, keserű könnyeit. . . .

Anno 1700, amikor még csöndes, — hajh, olyan szörnyűségesen csöndes! — idők jártanak a magyar fölött, akkor jegyzé el nemzetes és vitézlő Gombos Imre ifju legény hitestársául Farkas Zsófiát hajadon leányságában. El is röpitette hamarost az atyai háztól négy szép csengős, citra csótáros paripán tulajdonfészkébe. Tizenkét villásszarvu fehér ökör huzta utánuk derék vasas szekereken a tejbepapírt. A tejet hat szép fejős tehén vitte s csak egy ráadás képpen a többire ott maradt Gombos uram portáján a tizenkét villásszarvu fehér ökör is, vasas szekerektől fejős tehenestől.

Boldog szép életet is élt az ifju pár egy-néhány esztendőig, amíg ez a csöndes idő tartott. Hanem ezután csak valami nagy zaj kerekedett valahol odafönn a Verhovinán. Először még azt hitték, akik messziről hallották, hogy csak afféle bujdosó szegénylegények zenebonája az, a mit majd szépen elcsöndesi-

tett a német zsandár. De csakhamar kisült, hogy az bizony tárogatók sírása, karabinok patogása és csatakiyók zengése — együttvéve pedig a feltámadott magyar szabadság harci riadója. A mit ha ki meghal s magyar vér pezseg az ereiben, hát megy utána vakon, minden poklokon keresztül!

Meghallotta vitézlő Gombos Imre is, és ment utána ifju tüzzel, öreg fringival, magános árvaságra hagyván szép ifju asszonyfeleségét.

S árva Zsófia epedve, busongva csak várta, csak várta a hirt a harc mezejéről, dali hitveséről. Évek mulásával megjött a hír, jaj, de nem volt benne köszönet. Pedig vitéz nagy ur küldte. Gombos Imre óbester. Olyan hideg volt az a levél, mint a téli éjszaka, melyen beállított véle a staféta. Szegény Farkas Zsófia majd megdermedt tőle, mikor elolvasta. Az volt benne, hogy ne várja tovább Gombos Imre óbester, mert ha hazajön, nem neki jön immár . . .

Meg is jött az óbester ur nemsokára szép kuruc had élén . . . de hajh, nem Farkas Zsófiának. Hiába hullt könyje záporos módra, esd, kérő szóval, mint a nyögő gerle, hiába kérdezte, hiába kérlelte urát. Az csak felültette két ökrösszekerre s két kuruc huszárral haza kísértette az atyai házba.

Ott is csak várt, remélt a szegény menyecske. Nem lehet ez egyéb, hanem kegyetlen tréfa vagy szörnyűség álom — vigasztal-gatta magát. És várta, várta az urát, hogy majd egyszer csak betoppan es mindent megmagyaráz. De csak nem jött az óbester ur.

Később aztán már nem is azt várta, csak a tulajdon szép jószágát, amit az atyai háztól vitt s amit isteni s emberi jusson most is őt illeti. Hát mást nem is: szép selyem szoknyáit, gyöngyös kalárisát, arany boglárait, gyémántos függőit — majd csak visszaküldi. Hiszen ezeket az asszonyi portékákat ugy sem használhatja.

De csak egy kis hirt kapott mindezek helyett Zsófi asszony. Azt, hogy akadt már ezeknek a portékáknak is gazdája, aki használhatja s használja is őket Asszony jött a házba . . .

Most már mindent megértett árva Farkas Zsófia. Csalódott szive nagy fájdalmában pennát fogott és minden árvák és gyámoltalanok pártfogójához, a méltóságos fejedelemhez megírta panaszos levelét eképen:

»Méltóságos fejedelem, nekem jó kegyelmes Uram!

Hogy az Uristen Nagyságodat sok szegény gyámoltalan özvegyek, árvák és az nemes Haza szerencsésére sokáig éltesse s birodalmassá tegye — alázatosan kívánom.

Elhíttetvén azt magammal, hogy a Nagyságod kegyelmes színe és tekinteti elől egy szegény is igaz és helyes alázatos kívánságában üresen vissza nem tér, én is azért ily bizodalommal viseltetvén, nagy alázatosan akarom Nagyságodnak declarálnom; mi nemű megbántódásom lött legyen az a fellyebb elmult egypéhány esztendővel ez előtt Gombos Imre urnál, ki is engemet hajadon leányságomban magának jegyezvén, hitestársul ugyan annak az évnék a rendi szerint magához is vi-

Az osztrák kormány rekonstrukciója. Az osztrák kormányt untalan toldozzák-foldozzák. Most megint rekonstrukciók híre érkezik. Mint Bécsből táviratozzák, befejezett dolog, hogy gróf *Stürgkh* képviselőt őszszel közoktatásiügyi miniszternek nevezik ki és *Bienerth* és *Klein* hivatalnok miniszterek helyébe szintén politikusok kerülnek. A most tervezett rekonstrukcióval a kabinetben megfogya a szlávok száma s hét német miniszter áll szemben négy szlávval. Szinte természetes, hogy ezen a bajon majd triss rekonstrukcióval fognak segíteni.

Justh Gyula Budapesten. A Budapesti Tudósító jelenti, hogy *Justh Gyula*, a képviselőház elnöke tegnap reggel tornyai birtokáról a fővárosba érkezett és délelőtt tíz órakor a képviselőházba ment, ahol az időközben felmerült ügyek elintézésével a déli órákig foglalatalkodott. A ház elnöke budapesti tartózkodása alatt meg fogja látogatni *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi minisztert is, holnap vagy holnapután pedig ismét elutazik Budapestre.

Uj kamarások. A király *Fankovich Aladár*nak és *Zichy Géza*nak a kamarai méltóságot díjmentesen adományozta.

A választási reform.

Említettük, hogy a választási reform tervezetét a koalíciós pártok vezéremerei kézhez kapták. Ezt most már a kormányhoz közel álló lapok is megerősítik és egyidejűleg nyilvánosságra hozzák *Andrássy* törvényjavaslatának alapelveit. Ugy látszik, hogy a tervezetet nemcsak egyes képviselők, hanem egyes lapok is megkapták, mert a P. H. tegnapi számában azt írja, hogy »indiscrétio nélkül« a következőket közölheti a választási reformból:

vén, élt velem jó életet egynehány esztendőig. Micsoda istentelen gondolat ennek utánna esvén elméjére, magától engemet s elűzött s házául két eökrön édes Atyámtul álló házamból küldött. Minden javaimat valamelyek édes anyámrul (melyeket specifice alázatosan féltöttem) elvötte hatalmasan, magánál megtartotta. Semmimet ég alatt énnekem vissza nem adta, hanem mindeneket mostani feleséginek adott. Hogy pedig már szegény gyámoltalan voltam s másikkal t. i. *Combos Obesterré* is, hogy lett, nem volt annyi tehetségem, hogy törvénynyel is persequalhattam volna igaz prentensiomat.

Most annak okáért Nagyságod kegyelmes lábához nagy alázatosan borulok, reménykedvén az istenért is, hogy megtekintvén Nagyságod énnekem ily nagy gyámoltalan állapotomat és minden javamból való kifosztogatásomat, megtekintvén azt is, hogy minden nemi memzetségim kurucságban az magyar háza mellett estek el, méltóztassék egy oly parancsolatot kiadatni, hogy valamim még az specifikált javaimból találhatnának *Gombosné asszonyom*nál, azokat visszaadná minden perpatvar nélkül. Ugy az miket elköltött is, azokat is tartoznék visszafizetni, mint nem magáét, mert mind azokat, én magam vittem édes atyámrul való házamból, *Combos uram* házához.

Mely Nagyságod ilyen szegényekhez való kegyelmességéért az Uristen megáldja Nagyságodat, az mind én is Nagyságod hosszú szerencsés életéért és bizodalmaért Isten előtt alázatosan imádsággal megjelenni el nem mu-

A törvénytervezet meg van szövegezve, *Andrássy* a királylyal már több ízben megbeszélte a választói reform elveit, de a javaslat az előzetes királyi szankciót még nem nyerte meg.

A törvényjavaslat eddigi terve szerint a plurális szavazati jog formáját fogadta el a miniszter. Ez ellen magában a 48-as pártban is sok hang emelkedett és ma még nincsen kizárva annak lehetősége, hogy a belügyminiszter respektálja a parlamenti többségnek, a 48-as pártnak aggodalmait és talán keresztülviheti a koronánál a 48-as párt ama hivatalos programpontját, hogy a választói jogosság bizonyos határidő elteltével az állam nyelvének írásban és olvasásban való bírásához kötéssék, ami által el volna érhető az, hogy a plurális választói jog elve elejtessék.

Az eddigi terv szerint a választói jog gyakorlása nem lenne titkos. Ami pedig a községenként való választást illeti, ezt a miniszter igen szerencsésen oldja meg, amennyiben a törvényhatóságokra akarja ráruházni, hogy a kisebb választói kerzeteket ök állapítsák meg.

A községenként való választás elvét ugyanis a szó szerinti értelmében Magyarországon lehetetlen végrehajtani, mert nagy számmal vannak oly kis községek, amelyekbe lehetetlen kiküldeni a választásokat vezető apparátust.

Hozzáteszi az említett lap, hogy az általános titkos választói jog, úgy a mint azt a darabont-kormány hirdette és amint azt a király eleinte a koalíciótól követelte, vagy amint az Ausztriában megvalósított, — Magyarországon tulajdonképpen senkinek se kell.

A szociáldemokrata párt teljes erővel indítja meg az ostromot a készülő választói törvényjavaslat ellen. Hivatalos lapjában fölhívást intéz több nyilvános gyűlés tartására, amelynek idejét a jövő hó 3-ára tűzi ki. A gyűlés helyét csak holnap hozza köztudomásra.

A vasárnapi munkaszünet. *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter az őszi ülésszak

lasztom. Elvárván Nagyságod kegyelmes jó választát,

Magyságodnak, mint jó kegyelmes Uramnak alázatos szolgálója:

Árva Farkas Sophia s. k.

Kivül: Méltóságos Erdélyi Fejedelem Felsővadászi Rákóczi Ferenc, jó kegyelmes urához alázatos instanciája az belül megirt személynek.

Alázatos instanciájához egy memóriálét (jegyzéket) is csatolt *Farkas Zsófia* azokról a dolgokról, amelyeket visszakövetelt vala. A már említett selyemszoknyákon (tizenöt darab vala ilyen) arany, ezüst pártákon, gyöngyös főkötön, kilenc arany gyűrűn stb. kívül 15 punktumokban felsorolt itt, mint atyai házból eredő tulajdonát. 100 körmőci aranyat, 500 német forintot, 400 magyar forintot, 100 körmőci tallért nem felejtí ki a tizenkét ökröt se, vasas szekerestől, sem a hat fejős tehenet... Végezetül két láda fehér portékáját (fehér ruha) is követeli, kiket az isten győzné leírni...

A memoriale, mely nem éppen megvetendő hozományról tesz tanúságot, így végződik. Ezeknek restitúcióját, úgy mint az magam tulajdon jószágát, kívánám nagy alázatosan kegyelmes utamtól.

És reménységében nem is csalódott árva *Farkas Zsófia*. Alázatos instanciája Rákóczit az egrí táborban találta. S a nagy szívű fejedelem hadak vezérlése és országos nagy gondok közepette is meghallgatta a gyámoltalan nő panaszát. Szigorú rendeletben utasította *Gombos Obestert*, hogy aminemű portékái az instans asszonyoknál nála találhatnának, azokat annak rendi és módja szerint visszaszolgáltassa, másképpen nem cselekedvén!

elején fogja bemutatni a képviselőháznak a vasárnapi munkaszünetről szóló új törvénytervezet előadó javaslatát. Az új törvénytervezet 27 szakaszból áll és szombat délután lesz nyilvánosságra hozva. Ezután a törvényjavaslat sorsa felett a szaktanács fog határozni, amelynek az ülése ez idő szerint október elsejére van kitűzve.

Biharmegyei közgazdasági állapota 1907-ben.

A keresk. és iparkamara évi jelentése.

A nagyváradi kereskedelmi- és iparkamara jelentése most jelent meg a kamarai kerület 1907. évi közgazdasági állapotáról. A jelentés a miniszter óhajához képest sokkal kisebb terjedelmű, mint az előző években volt, de most is érdekes és tanulságos tartalma. Rövid, tömör vonásokban foglalja a mezőgazdaság, a kereskedelem, az ipar, a forgalom minden ágával.

A jelentés bevezető, általános részében ismerteti a múlt év súlyos közgazdasági viszonyait, a rossz termést, a kiegyezési alkudozásokat, a magas kamatlábat, rossz hitelviszonyokat, vagyonihiányt stb., majd a biharmegyei állapotok részletes ismertetésére tér át, melyből adjuk ezt a kis kivonatot:

Ily viszonyok között csapás számba ment a lefolyt év terméseredménye, mely az 1906. évi termés eredményével szemben kamarai kerületünkben, különösen úgy az átlagtermés, mint az általános mennyiség tekintetében, majdnem felére csökkent.

A gabonatermésnél nem volt jobb a más fajta szemes és kapás növények termése sem, sőt a takarmány termés sem volt a jobbak köze sorozható.

A gyümölcsstermelés sem volt az 1907. évben megfelelő. A termés eredménye általában véve gyenge volt, sőt sok helyen semmiféle gyümölcs sem termelt meg. Kerületünk hegyvidékein a dió, szilva termése volt még a legtűrhetőbb, különösen a beéli és vaskóhi járásokban.

A szőlőtermés eredménye, jó minőség mellett mennyiségileg kevés volt, csemege szőlő, mintegy 1800 mm., kilónként 36—40 fillérjével került forgalomba. Az egész éven át magas munkabérek nehezédtek a bortermelésre.

Boraink magas áron kerültek forgalomba és jelentékeny mennyiség kivitelre Ausztriába, különösen Galiciába jutott el. Ennek tulajdonítható, hogy a kamarai székhelyünk hegyein termelt mintegy 13.000 hlt. must 32—40 kor. áron majdnem mind elkelt.

Az állattenyésztésre és forgalomra vonatkozólag konstatálhatjuk, hogy:

az állatforgalom zavartalan lebonyolítását állatjárványok nem gátolták az 1907-ik évben, mert az állategészségügyi állapot általában igen kedvező volt és súlyos forgalmi korlátozásokat maguk után vonó állatjárványok egyáltalában nem is léptek fel sem Biharvármegye, sem Nagyvárad tvhj. f. város területén.

Az állatkivitel az 1907. év folyamán is élénk volt az egész éven át. A vasuton elszállított állatok csupán a vármegye területéről kerültek kivitelre, legnagyobb részt azonban az országban maradtak és nem is levágásra, hanem részben tenyésztésre, részben tovább hizlalásra szállítottak el. Kivételt képeznek a lovak, amelyek mind vámkülföldre kerültek.

Az állatforgalom magas árak mellett indult meg, de a nagy szárazság és az ezt követő nagy kínálat az árakat nagyon lenyomta, melyek még a silány takarmány termés következtében ősz felé még jobban hanyatlottak. A baromfi-tenyésztés a lefolyt évben is emelkedő volt és ezzel arányban fokozódott a kivitel is, de rossz volt

a baromfiak egészségi állapota. Kielégítő árak mellett az üzlet-menet lanya volt.

Az állati termékek terméseire sem volt az 1907. év kielégítő, mert a termelés csökkent, míg a kereskedés, a nagy kereslet miatt, emelkedő árak mellett, az év első felében jelentékeny forgalmat mutatott, de a dráguló hitel és pénzügyi kapcsolatokban végleg ellanyhult. Különösen a disznósír és szalonna került bőségesebben forgalomba, míg a nyersbőr-kereskedés válságos állapotba jutott, mely csekély forgalom mellett nagy áringadozásban jutott kifejezésre. A gyapju- és tolltermelés fejlődést mutatott és a terméseredmény elég jó árakban került a forgalomba. A méz- és viasz-termés a szárazság miatt inkább gyenge volt és az eladás is nehézségekkel küzdött, mert a régi kereslet a lefolyt évben nem igen jelentkezett és csakis a biharmegyei méz híres volta tehetette lehetővé a Galiciába irányuló nagyban való eladást. A viasz egyáltalában nem volt keresett cikk.

Az erdei termékekkel való kereskedésre az 1907. év a kritikus évek közül való volt, különösen megérezte a bekövetkezett szorongatott állapotot a tűzfa-termelés, mert kamarai kerületeinkben ez a legjelentékenyebb ága az erdei termékekkel való kereskedésnek, sőt egyik legjelentékenyebb foglalkozási ágának is minősíthető; a reá nehezülő súlyos helyzet egész közgazdasági életünkre elernyesztő hatással és bénító befolyással volt.

Az ipar mult évi helyzete még a szokottnál is sajnálatosabb volt. Az élelmiszerek drágasága más irányban szűkítette a fogyasztóképeséget, minek folytán a nyers anyagok megdrágulása, munkabérek természetesen emelkedése s ezek biztosítása céljából egyre sűrűbbé váló sztrájkok, az ipari cikkek áremelkedése mellett majdnem minden iparágban a teljes pangást eredményezték.

A lefolyt évben 15 nagyobb jelentőségű sztrájk volt kamaránk területén, melyek közül majdnem valamennyi kamaránk székhelyére esett. A kivándorlás növekedett és pedig leginkább Bihar- megye törvényhatóságához tartozó községekből.

A bányászat terén az 1907. év veszteséget tüntet fel, mert a rézbányai fémbányászatot az államkincstár teljesen beszüntette. A szénbányászat is csak a bodonosi szénbányára terjed ki; a lefolyt évben ez a bánya 6740 waggon lignit- szenet termelt, mintegy 700 waggonnal többet a megelőző évnél, de hátrányosan hatott az üzletmenetre a waggonyhiány és különösen nyáron át, a munkáshiány.

Kiemeljük, hogy a vas- és fémipar körében azon öröndetes változás konstatalható, hogy az előző évben létesített vasöntő megnagyobbítva, modernül épített és a technika mai vívmányai szerint berendezett telepre helyeztett át és hogy a közlekedési eszközök gyártása körében fennálló kocsigyárunk nemcsak megnagyobbított, de nickelozó osztálylyal is bővült.

Különösen ki kell emelnünk Nagyvárad város villamos művének helyzetét, már csak azért is, mert annak fejlődése a lefolyt évben is imponáló.

Örömmel kell megrögzitenünk a mult év folyamán kamaránk székhelyén létesült közös timáripári gépműhely keletkezését, mert ez által abban részes timár iparosaink ellenállási képessége erősödött és kétségkívül az iparág fejlődését is hivatva lesz előidézni.

A fonó- és szövőipar köréből utalunk ama fejlődésre, amely a mindsűrűbbé váló állami szövőgépek adományozása folytán a szövészet terén a lefolyt évben kamarai kerületünkben tapasztalható volt. Annál szomorubb volt a helyzete a kötélverő iparnak, amelyen pedig egyik hozzánk érkezett jelentés szerint, különösen a mult évihez hasonló súlyos viszonyok között, módjában volna az államkormányának segíteni, mert — amint a jelentés írja — az állami iparvállalatoknak és mentelepeknek, főleg pedig a kincstári birtokoknak fél millió korona értéket meghaladó kötéllárura van szükségük évenként.

Ha kormányunk felismerné a kötélverő ipar vergődését, úgy minden nagyobb áldozat nélkül felsegíthetné ezen iparágat az által, hogy

óriási kötélszükségletét a téli idény alatt kisiparosok között felosztva megcsináltatná.

Az a hatalmas nagy vállalat pedig, amelyenél a kormány fentebb említett szükségletét állandóan fedezi, enélkül is biztos 15—20 százalékos osztalékot fizetne részvényeseinek.

Az élelmészeti és élvezeti cikkek iparára az 1907. év szintén elég válságos volt.

A szeszipar viszonyai az 1907. évben igen kedvezően alakultak, mert míg egyrészt a nyers termény, t. i. a tengeri ára elég jutányos volt, másrészt a gyümölcs-pálinka hiánya és tetemes megdrágulása folytán, a szeszárak is jelentékenyen emelkedtek, annyira, hogy az év folyamán a szeszárak 10000 L%-ként 15—17 koronával javultak.

Az 1907. év az építő iparra nézve nem tartozott a kedvező évek közé és csak a kamara székhelyén volt némi építkezés.

Dacára a mult évi vasuti üzemszavaroknak és eddig még nem tapasztalt vasuti kocsishiánynak, úgy a személy- mint az áruforgalom általában lényeges emelkedésben volt. Így p. o. Nagyvárad állomásról 34.336 utassal és 2003 tonna áruval több szállított el, mint az 1906. évben.

A városi villamos vasut mult évi viszonyaira vonatkozólag a következőket közöljük:

Személyszállításnál 2.355.000 utas szállított. A teherszállításnál Nagyvárad helyi forgalmában 16.109 kocsi és átmeneti forgalomban 7100 kocsi rakomány szállított.

Legzavartalanabb működése volt az 1907. is, a legkiválóbb hazai intézményünknek: a posta- és táviridának, melynek működésére vonatkozólag a következőket közöljük:

Nagyváradon van 5 postahivatal, amelyek közül 4 posta-távirda távbeszélő, 1 pedig posta és távbeszélő hivatal és 2 postai gyűjtemény. Biharvármegyében van 106 postahivatal, melyek közül 25 csak posta, 6 posta- és távirida, 51 posta- és távbeszélő, 24 pedig posta-távirda és távbeszélő hivatal.

Biharvármegye területén 25 postaügynökség működött, melyek közül 6 ügynökség a mult év folyamán nyílt meg.

Christó Miklósné főzőiskolája.

Christóné Dus Ilona uttörő munkát végez az általa felállított háztartási, illetve főzőiskolájával. A módosabb családok leánygyermekének alkalmat nyújt a háztartási teendők s különösen a főzés elsajátítására, míg a szegény osztály gyermekeit a főzés minden ágára terjedő kitartásával jövő megélhetésüket biztosítja.

Hogy ez az iskola hézagpótló s kellő felkarolás mellett hasznos szolgálatot teljesít, erről meggyőződést szerzett az a szűkebb körű társaság, amely tegnap pár órát töltött az intézet éttermében.

A háztartási, illetve főzőiskola ugyanis tegnap zárta be II. tanfolyamát és ez alkalommal négy növendék vizsgázott: *Martinuse* Izabella, *Dunkel* Ilonka, *Lukács* Annuska és *Szala* Erzsébet.

A vizsga minden várakozást felülmúlt: a terítés, a fõlszolgálat, az elkészítés, az ételek izletessége mind arra vallanak, hogy *Christóné Dus Ilona* iskolája kitűnő és arra leányainak okvetlen szüksége van. Azok a szülők kik gyermekeiket ebbe a főzőiskolába küldik, minden esrtre helyesen cselekesznek. Az étlap a következő volt:

Fehér leves csiga tésztával

Töltött rák előétel

Töltött káposzta friss kolbász feltéttel

Liba sült ecetes és vizes ugorkával

Turós és almás rétes

Kacsa és csibe sült compóttal

Csokoládé és mocca torták

Fagyalt, crém

Dinnye, kukorica, őszi barack, szilva

Fekete kávé.

Christóné főzőiskoláját egyébként a városi tanács figyelmébe ajánljuk, mert némi anyagi támogatás mellett be lehetne az intézetet rendezni úgy, hogy az több növendéket is oktathasson egyszerre a főzés művészetére.

Ügyvédek adója.

Tegnapelőtt kellemetlen napjuk ígérkezett az ügyvédeknek. Nem ők tárgyaltak a más költségére, hanem az adókövető bizottság tárgyalt az ügyvédek költségére. Az ügyvédek adóját állapították meg, a mi — szokás szerint — adóemelkedést jelent a legtöbbre nézve. Még akkor is, ha olyan méltányosan jár el a bizottság, mint a mostani.

Persze humoros jelenetekben nem volt hiány. Egyik ügyvéd eddig ötven korona adót fizetett; a kincstár képviselője javasolt százötvenet.

— Abszurdum, jelenti ki az ügyvéd.

Az elnök megpróbálja kapacitálni.

— Talán tessék valami más kifejezést használni; a mit a kincstár képviselője javasol, az talán mégsem lehet abszurdum.

Az ügyvéd a »kincstár« szóra felpattan; eszébe jutnak a leletek, a fölemelt illetékek, a bíróságok bélyegcsónkítás címén.

— A mit a finánc csinál, az mindig abszurdum.

— De ügyvéd ur, önnek kitűnő irodája van! A vidéki oláhság...

— Mit vidéki oláhság! Bejön, perel és nem fizet. Itt a végrehajtási törvény novellája! Az engem tönkretesz.

— No, talán mégsem. Hiszen ügyvéd ur 1800 koronás lakásban lakik!

— Igen, de a házbért a feleségem fizeti a külön vagyonából. 1800 koronás lakás! Hát az adóalap? A gróf Zichy nevelője 20,000 koronás lakásban lakik, tessék aztán megadóztatni!

Erre le is engedtek a 150 koronából 50-et.

*

A másoknak szintén emelték az adóját; azt mondták, van sok dolga, akkor van keresete is, fizethet.

— Van? No hát meghívom az urakat, jöjjenek el hozzám perelni, akkor majd fizetek több adót.

Megköszönték a szives meghívást s inkább nem emelték az adót.

*

Az adótárgyalásról hiányoztak azonban azok, akiknek első sorban kellett volna ott lenniök hallgatóságként: nem volt ott az a sok-sok fiatalember, a kinek álmaiban mint vágyai netovábbja jelenik meg az ügyvédi diploma. Ezeket a sajnálatra méltó fiatalembereket kellett volna oda megidézni, hadd hallották volna, hogyan panaszkodnak az ügyvédi pálya ellen azok, akik már benne vannak a »jóban.« A sok keseregésből szentül meggyőződhetett mindenki, hogy ma nincs rosszabb kenyér az ügyvédségnél. Hogy ilyen általános Jeremiás siralmi mellett miként élhet meg mégis Nagyváradon százhatszáz fiskális urasán: ez az, a mire az adókövető bizottság kíváncsi volt, a mit azonban nem kötöttek az orrára.

UJDONSÁGOK.

* A Szacs-vay-utcai villamosvasut.

A városi vasut Szacs-vay-utcán villamos vasutvonalat szándékozik építeni, amely az össi vasutvonalába beágazva, Rhédey-kerti személyforgalmat bonyolítaná le. Az új villamos vonal építése ügyében tegnap tartották meg a köz-

igazgatási bejárást *Dobosky* Alfréd műszaki tanácsos, a miniszter kiküldöttének vezetése alatt. A város részéről *Bordé Ferenc* főjegyző és *Köszeghy József* városi főmérnök voltak jelen. A város által kívánt kikötéseket a városi főmérnök írásban nyújtotta be. A közigazgatási bejárás jegyzőkönyvét jóváhagyás végett a kereskedelmi miniszter elé terjesztik.

*** Zana Ágoston a járdák aszfaltozása ellen.** A magyar aszfalt részvénytársaság már készített Nagyvárad utcáin az aszfalt gyalogjárókat, a saját felelősségére és veszélyére. Ugyanis a közgyűlés határozta, amelyet *Komlóssy József* gazd. tanácsnok és *Balogh Döme* törvényhatósági tag megfélebbeztek, még nem került a belügyminiszter elé s így nem nyert jóváhagyást. A belügyminiszter most leküldte Zana Ágoston beadványát, amelyet közvetlenül a miniszterhez küldött Zana Ágoston. Ebben hivatkozik arra, hogy a majdnem 500,000 koronába kerülő járda készítését nyilvános árlejtés mellőzésével adta ki a törvényhatóság a magyar aszfalt társaságnak, hogy a Fő-utcáról felszedett rossz aszfaltból készítse el a munkákat. Amikor *Komlóssy* tanácsnok és *Balogh Döme* beadták a felebbezést, a jóváhagyás bevárása nélkül már meg is kezdték a munkákat. Kéri Zana a minisztert, hogy a munka további folytatását tiltsa el, míg a felebbezések sorsa eldől; kéri továbbá, hogy az ügyre vonatkozó iratokat, esetleg *Komlóssy József* tanácsnokot rendelje fel a miniszter, hogy »ez ördögös ügyben a miniszter tiszta való tény tudhassa meg.« A miniszter intézkedik, hogy a munka csak nyilvános árlejtésen adassék ki és pedig nem csak egy nagyvállalkozónak, hanem munkanemenként. A belügyminiszter Zana beadványát felvilágosító jelentéssel végett megküldötte Nagyvárad városának. Az ügyre vonatkozó iratokat a közgyűlés határozatát a város még mindig nem küldötte fel a miniszter, dacára, hogy a felebbezési határidő lejárt s az ilyen élére állított ügyben a miniszter döntését kieszközölni sürgős kötelessége volna a városi tanácsnak, nehogy nagyobb bonyodalmak keletkezzenek ebből az ügyből.

*** Automobil közlekedés Aradon.** A tavasszal Nagyváradon sok nézője akadt annak a nagy, bárkaszerű automobilnak, amely Nagyváradon keresztül Aradra utazott, hogy ott a lóvonatu vasut versenytársaként a személyforgalmat lebonyolítsa. Az ottani lóvonatu vasut ugyanis nem hajlandó vonalait villamosra átalakítani s mivel koncessiója van, sem a város, sem más vállalkozó nem építhet villamos vasutat. Sinnélküli forgalmi eszközzel azonban joga van a városnak konkurrenciát támasztani a lóvasuttal szemben. Arad várossa 10 ilyen nagy autóbilt rendelt a Weistinghons-cégtől és vasárnap kezdte meg működését a vállalat. Az első napon 8600 jegy kelt el és 1100 korona volt a bevétel, míg a lóvasut kocsijai üresen cammogtak a közönség gunyakaja között. Az autóbuzs ügyesen bonyolítja le a forgalmat és az előjelekből ítélve megbuktatja a lóvasutat.

*** Áthelyezett állatorvos.** A földművelésügyi miniszter *Alexander Lajos* állatorvost Nagyváradról Dévára helyezte át. Helyét ideiglenesen *Székely Aron* állatorvossal töltötte be a főispán.

*** A szerelem halottja.** Sarkadi tudósítónk jelenti, hogy *Varga János* ottani fiatal legény már huzamosabb idő óta kitartóan ud-

varolt egy odaadó jómódu gazdaember szemrevéltő lányának. A falusi Vénuszt azonban hidegen hagyták a szerelmes legényke ömlengései, sóhajai és esekedései és másra pazarolta észvesztő mosolyait és csábos pillantásait. Vasárnap délután a falu fiatalsága nagy bált rendezett, amelyen résztvett *Varga* is. Mikor meglátta, hogy az ideálja más legénnyel megy táncra, úgy elkeseredett, hogy otthagyta a mulatságot, hazament és otthon egy szegre felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, a boldogtalan szerelem halottainak a száma ismét gyarapodott egygyel.

*** Hova lett a sör ára?** *Lindenfeld* m. telegdi vendéglős beküldte tegnap, *Buff* nevű szekerest két zárt levéllel, melyek egyike *Bognár* és *Szántó* cégnek, a másik pedig *Krausz* cégnek szólt. Átadott neki 5 drb huszkoronás bankjegyet is a rendelt sör árában. A fiu behajtott a *Wechsler*-cég udvarába és ott egy *Vajda* nevű kocsiótól megkérdezte, hogy hová szól a két levél. Át is adta neki a levelet, mire *Vajda* azt felelte, hogy nem ide, hanem *Krausz*-hoz szól. Mire azután a fiu *Krausz*-hoz ért és ott átadta a levelet vette észre, hogy a két levél közé tett 5 drb bankjegy eltűnt. Azonnal visszament, még pedig rendőrrel *Vajdá*-hoz, ez azonban nem akart a pénzről tudni. *Vajda* és a szintén jelen volt felesége lezártak. Nyomozás folyamatban.

*** A vonat elé feküdt.** A Debrecen közelében levő *Ebes* vasuti állomáson a napokban egy fiatalember a robogó vonat elé vetette magát, amely a szó teljes értelmében lefejezte a szerencsétlen fiatal embert. Beszállították a debreceni halottas házába, hogy agnoszkálják. Le akarták tényképezni, de a kórház elmeosztályának ápolója az öngyilkos ifjuban *János* Sándor máv. géplakatosra ismert, aki csak előtte való nap hagyta el a kórházat, mint gyógyult elmeteg. Hat hónapig ápolták az elmebeteg osztályán. Január hónapban munkaközben tört ki rajta a téboly. Hétfőn hagyta el a kórházat s *Szoboszlóra* igyekezett. Valószínűleg *Ebes*en újból kitért rajta a téboly s így követte el tettét. Az öngyilkos biharmegyei családból származik. Édes atyja *Szalárd* községben nyugalmazott községi végrehajtó. Egy évvel ezelőtt egyik felöltött nővére is önkézzel vetett véget életének. Amikor az öngyilkost, mint ismeretlent megvizsgálták, azt állapították meg róla, hogy zsidó. Ennek folytán a debreceni zsidó hitközség küldöttségileg kereste fel a kórház vezetőségét s kérte, hogy engedje át neki az öngyilkost, hogy a zsidó rítus szerint temethessék el. A kórház vezetősége természetesen nem teljesítette a hitközség kérelmét, mert már akkor megállapították az öngyilkos fiatal ember személyazonosságát. A hatóság táviratban tudatta *Szalárd* községgel a borzalmas öngyilkosságot.

*** Betegségből a halálba.** *Erdőgyorok*-ról jelentik, hogy *Pusztai* Sándor, ottani 61 éves földműves, régi gyógyíthatatlan baja fölötti elkeseredésében tegnapelőtt a háza padlásán egy ruhaszárító kötéllel telakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már halva volt.

*** Érdekes jutalomelőadás.** A *Wollner és Willson* cirkuszában ma az általánosan kedvelt zenebohócok a *Scharles*-csoport tartja jutalom előadását, a melyen több mint harminc új kuplét fog elénekelni. A közönség már előre is lefoglalta a helyek nagy részét. A tegnap esti előadásán folytatták a díjbirkózásokat, mely közben érdekes incidens is történt. Ugyanis *Mang Sepl* és *Nagy Sándor* az aradi Torna-

Club tanára mérköztek, melynek folyamán a zsüri *Mang Sepl* díjbirkózót szabálytalan mérkőzés miatt *Nagy Sándor*val szemben diszkvalifikálta. A zsüri ezen határozata igen szigorú, mert *Mang Sepl* nem sértette meg a szabályokat olyan mérvben, hogy az ilyen szigoruan toroltassék meg. A zsüri határozatát a közönség nem valami nagy tetszéssel fogadta. A közönség egyébként sem láthatta a szabálytalanságokat, mert a zsüri elnöke folyton közvetlen a birkózók elé áll s így a legérdekesebb fogásokat eltakarja, dacára annak, hogy ez ellen a rendőrség, a közönség és a cirkus igazgatók is ismételtlen tiltakoztak. Ma folytatják a díjbirkózásokat.

*** A pásztorgyerek halála.** *Megrendítő*, tragikus véget ért tegnap délután, mint tudósítónk jelenti, *Nagyrabé* községben *Fibe* György hét éves pásztorgyerek. A szomjas nyájnak akart vizet merni a széles vályuba, de a nehézzel vedert nem bírta fölhozni. Fölugrott a négy öl mély kut kávjára és úgy iparkodott fölhozni a vizet. Erőlködése közben a sikos deszkáról lesiklott a lába s a szerencsétlen gyermek rémes sikollyal bukott alá a feneketlen mélységébe, melyből már csak holttestét tudták előhozni a keresésére indult emberek. A vizsgálat megindult, hogy a megrendítő szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

*** Rendőri hírek.** *Engel* Sámuelné panaszt emelt, hogy másfél éves kis leánya füléből egy *Lévai Lina* nevű 16 éves leány az arany fülbevalót kivette és saját füleibe akasztotta. Eljárás folyamatban. — *Guttman* József építész tegnap este 34 kor. 60 fillért adott át *Bumoz* Tógyer napszámoknak, azzal a megbizással, hogy a szülősi határban csépelő gépésznek vigye ki, mint annak járandóságát. *Bumoz* utnak is indult este tíz óra tájt, de nem a gépészhez, hanem világgá ment. Elfogatása iránt intézkedett a rendőrség.

*** Pikáns estély az Edisonban.** Az Edison mozgófénykép-színház *pénteken* és *szombaton* este 10 órától rendez helyiakkal szenzációs számokból összeállított műsorral *pikáns-estélyt* rendez. A műsor izléses pikantériákból áll, melyet hölgyek is megnézhetnek.

*** A futaki r. kath. templomban** felállított új orgona felülvizsgálása és átadása alkalmából felvett jegyzőkönyv örömmel konstatálja, hogy mestere a kor mindeu technikáját és vívmányát alkalmazta benne és kiemeli a szebbnél-szebb modulációk gazdag kincsbányáját, az összmu hatalmas hangját, fősleges akkordjait és hatalmas erejét, melylyel a nagy gótstíli templomot teljesen betölti és elismeri, hogy *Rieger Ottó* orgonagyáros olyan művet nyújtott, melyhez hasonló kevés van az Aföldön. — Ez alkalommal felemlítjük, hogy ugyancsak *Rieger Ottó* előnyösen ismert orgonagyáros építi a budavári *Mátyás* templom részére az Ő-Felsége által adományozott 80 változatu hatalmas orgonát is, mely ez idő szerint a főváros legnagyobb orgonája lesz, továbbá a Budapest Teréz-városi templom részére 40 változatu, az Örökimádás templom részére 60 változatu s még számos más orgonák építésével van megbizva.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss *Mignon* kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

*** Leszállított helyérek.** Az Edison mozgófénykép-színház pompás ujjtást léptet életbe vasárnaptól kezdődőleg. A nyárra való tekintettel az Edison *leszállította helyérait*, úgy, hogy ezután mindenkinek módjában lesz olcsón élvezhetni az annyira népszerű és szórakoztatva oktató mozgófényképeket. Vasárnaptól kezdődőleg 20 és 10 krajcár a beléptidij az Edisonba. A műsor ennek dacára változatos és tartalmas. Minden előadás *másfél óráig* tart. Hetenkint kétszer új műsor.

Petőfi adomák.*

Az 1848-iki követválasztást megelőző napok egyikén lement Petőfi Kunszentmiklósi feleségével s hajdani iskolatársához, Bankos Károlyhoz szállott, aki ebédet adott tiszteletükre. A társalgás természetesen a választásról folyt. Petőfi nemcsak hallgatag, hanem komor volt. Akkor látszott kissé felvidulni, mikor felesége hozzáhajolva, csókot lehelt halvány arcára s odasugta, de úgy, hogy mindnyájan meghallhatták:

— Sándor, megbukunk!

— Biz az meglehet, — mondá Petőfi, — de ha elvesztem is a követséget, megmaradsz nekem te, én imádságom!

A különféle tervezetek közt valaki azt indítványozta, hogy jó volna, ha Petőfi leutaznék Szabadszállásra s ott a néphez beszédet intézne.

— Én is gondoltam már erre, — válaszolt Petőfi, — beszélünk is róla Bankos barátommal; de ő ellenzi. Azt mondja, hogy a szabadszállásiak rendkívül ingerültek, még valami boldogot csinálnak. Pedig szeretném megmagyarázni nekik, mit kell érteni a fatális »fejsze« alatt.

Petőfi tudniillik proklamációt intézett választóihoz s abban egy helyen azt mondja, hogy a haza fáján sok haszontalan, káros hajtás van, ő, — t. i. Petőfi, — lesz a fejsze, mely azokat levagdalta. Erre felfortyantak a szabadszállásiak:

— Tuskóknak tart bennünket? Hát csak jöjjön ide az a fejsze, majd vasvillával fogadjuk.

Erre a fejszére célzott Petőfi.

*

Szeptember első napjaiba egy este éppen vacsoránál ült Teleki Sándor titkárával, Harayval, midőn egyszer csak betoppan Petőfi. Nem várták, mert rendszeren tudatni szokta jövetelét s így annál kedvesebb volt a meglepetés. Leült az asztalhoz, de csak úgy félvillára evett s nagyon szótalan volt. Szokatlan komolyságáról mindjárt észrevette Teleki, hogy valami nyomja a szívét. Vacsora után félrehívja a házigazdát s azt mondja neki:

— Beszédem van veled négyszemközt.

Teleki bevezette a szomszéd szobába.

— Druzsám, — kezdé Petőfi, — nagy kérésem van hozzád.

— Ki vele, állunk elébe.

— Szeretném a mézeseteket nálad, Kol-ton tölteni.

— Hát ki mondja, hogy ne töltsd?

— De ez nem elég. Eredj el te is hazulról. Egyedül akarok lenni: ne lássa senki boldogságomat.

— Lehet; ugysis szüleimhez szándékozom menni, nagy örömet szeresz nekik, hogy elküldesz. Mikor menjék?

— Majd megírom a napját; de hát még ez sem elég. Küldj el mindenkit a háztól!

— Az istállókból is?

— Nem, csak a háztól.

— Szívesen; a szakács marad a feleségével, mert asszony nélkül nem hagyom feleségedet s ennetek is csak kell, mert turbékolásból nem éltek meg.

— Köszönöm!

Pár nap alatt üres volt a koltói ház, csak a szakács és szakácsné várták a Petőfi-párt.

Október 14-iki kelettel azt írja a költő Kerényi Frigyesnek:

— — néhány nap múlva indulunk Pest felé, itt hagyjuk Koltót, az örökké kedves emlékü Koltót, hol oly édes heteket töltünk, amilyen boldogságot halandó álmodni és elbirni csak képes . . .

*

Petőfi és Jókai egyik közös barátja feleségének fia született, akinek keresztapául meghívták a két poétát.

*) A Petőfi-könyvtár myst megjelent II. kötetéből.

A keresztelő napján meg is jelentek a megszorodott családnál s elmentek a gyerekekkel meg a bábával a templomba.

A keresztelő pap odaszólította őket a keresztelő medencéhez. Csak akkor szepent meg Petőfi, mikor azt mondták neki, hogy vegye kezébe a felavatandó ifju honpolgárt. Ezt ő még nem próbálta soha. Illett a kezébe a pályás csecsemő rettenetesképpen. Amellett szepgett szörnyen, hátha sirni kezd a baba, vagy pedig el találja ejteni.

Aztán fölszólították, hogy térdét meghajtva az oltár zsámolya előtt, mondjon el a gyermekért egy Miatyánkot. Azt elimádkozta szépen. Ekkor a főtitiztelendő ur a szertartás szerinti három kérdést intézte a csecsemőhöz:

— Ellent mondasz e a sátnak és az ő incselkedéseinek?

A baba meglökte Petőfit, hogy feleljen rá. Csak »igen«-t kellett rá mondania. E helyett azt felelte:

— Nem.

— Dehogynem, — suttozja a báb meg-rántva a kabátját.

— Igen, igen! — sietett azután a fiatal keresztapa helyrehozni a tévedését s oly zavarba jött emiatt, hogy saját nevét is alig tudta azután megmondani a papnak.

— De ugyan, hogy tudad az felelni, hogy nem mondasz ellent az ördögnek? — kérdezte tőle Jókai, amint hazafelé igyekeztek.

— Tudod, — felelte Petőfi, — én csak annyit hallottam, hogy a sátnról van szó s ilyen nagy urral nem szeretek semmiféle kollízióba jönni.

De nem is hivta azután Petőfit senki többé komának, ha jóbarátságban akart maradni vele.

IRODALOM.

Petőfi-Könyvtár. Szerkesztik: *Endrődi Sándor* és dr. *Ferenczi Zoltán*, a Petőfi-Társaság alelnökei. II. kötet: *Petőfi adomák.* Össze-gyűjtötte *Baróti Lajos*. Kunossy, Szilágyi és Sárta kiadása a Petőfi-ház javára.

Csak nemrég panasolta el Mikszáth Kálmán, hogy történetíróink egy bizonyos előre megállapított s szinte hagyományos styl szerint dolgoznak, hogy a történelmi események kutatása közben mellőzik a kisebb jelentőségűeknek látszó epizódokat, melyek pedig néha jobban megvilágítják a kort s a nagy embereket, mint hasábos filozofálás s a még oly éles logika is. Mikszáth megfigyelése nagyrészt illik irodalomtörténetíróinkra is, akik eddig szinte nem fordítottak kellő gondot az irodalom nagy embereinek emberi beállítására s inkább foglalkoztak a költők és írók eszményi, mint testi alakjaival. Az Endrődi és Ferenczi Zoltán szerkesztésében megjelenő *Petőfi-Könyvtár* dicséretes módon e közvetlenebb formában is szolgálja a nagy költő kultuszát. Már az I. kötet, *Kéry Gyula »Friss nyomon«* című könyve is nagyrészt az író személyes gyűjtésének memoire-darabjaiból készült, a most megjelent II. kötet pedig *Baróti Lajos* ügyes gyűjtésében egész kötetre való adomát ad, melyek hivatalos vannak a költőt emberileg közelebb hozni hozzánk. Baróti tédvalevőleg a Petőfi-ház gondnoka s ilyen minőségében is rendelkezésére állott minden Petőfire vonatkozó vagy vele összefüggésben álló ereklye, kézirat, egykoru folyóirat, hirlap és cikk. E gazdag anyagból, de főleg az egykoruak feljegyzéseiből pontos kronológiai sorrendben szinte elevenné rekonstruálta Baróti a költő képét. Ott látjuk felcsillanni szellemének első nyomait: diákcsinnyjeit megújulnak előttünk; kibontakoznak férfiúi erényei: bátorsága, becsületessége, jó szíve; látjuk katonáskodásának nyomorúságát,

humorát és dicsőségét; a színészek bohém derűjét, szereimeit, a nagy márciusi napokat képviselőjelöltségét, Bessel együtt töltött napjait — itt él, cselekszik, beszél, ír, harcol előttünk Petőfi e lapokon, vele járunk 1849-ig, a segesvári csatát megelőző napig. Jókai, Vadnay, Mezei, Kenyérvízi, Teleki gróf, Degre, Prielle Kornélia, Szinyey József s egy sereg kegyeletes Petőfi-kutató feljegyzéseit mind felhasználta Baróti, csak hogy az adomákból minél színesebb arcképét domboríthassa ki a nagy költőnek.

A maga nemében páratlan és vidám könyv a Petőfi-Könyvtár izléses köntösében, *Fankó János* és *Mühlbeck Károly* rajzaival s finoman stilizált tulipános cimboritékával, Kunossy, Szilágyi és Társa kiadásában jelent meg; ára 1 korona 20 fillér.

SZINHÁZ.

Az iparos ifjak színelőadása. A Nagyvárad-i Ipartestület Ifjuságának Önképző-Egylete augusztus 1-én és 2-án a Szigligeti színházban mint megirtuk volt előadják a Gyimesi vadvirág népszümművet, mely előadásokra mint halljuk igen sokan váltották meg jegyeiket, de még mindkét előadásra szombat d. e. 10 óráig a színházi Balla-féle dohánnyótzsdében lehet különböző jegyeket váltani, azontul a színházi pénztárnál.

TÁVIRATOK.

A szerb patriarka-választás.

Karlóca. A radikálisok ma délután 4 órakor ülést tartottak, a melyen a választás eshetőségei fölött tanácskoztak. Hogy milyen megállapodásra jutottak, vagy hogy a tanácskozásnak mi lett az eredménye, erről még eddig semmi hír sem szivárgott ki. Az önálló párt vezetői csak holnap ülnek össze, a lehetőségig huzzák-halasztják a dolgot. Az a szándékuk, hogy az utolsó pillanatig taktikáznak, hogy az ellentáborban a zavart növeljék.

Az önálló pártnak egy ideig az volt a szándéka, hogy nem jelennek meg a választáson és ezáltal a kongresszust határozatképtelenné teszik, mivel a radikális pártnak csak 39 tagja van, a kongresszus határozatképesége pedig legalább 22 tag jelenléte szükséges. Ettől a szándékuktól azonban később elállottak, mert nem akarták az elkeseredést a végsőkig szítani s a két párt egymás iránti gyűlöletét lánggra lobbantani, másrészt pedig nem akarják a radikálisok rokonszenvét és támogatását egészen eljátszani, amire nagy szükségük lesz abban az esetben, ha a király Zmejanovics megválasztásához nem járulna hozzá.

Izmed pasa utazása.

Konstantinápoly, július 30. Izmed pasa fiával együtt elutazott. Utazásának a célja Medina, beavatottak állítása szerint azonban Európa felé veszi az útját. Az amnestia hírére igen sok elmenekült tér vissza az érkező hajókkal.

A nagyvezir nyilatkozik.

Konstantinápoly, július 30. Hajim pasa tegnap kihallgatáson fogadta a Martin tudósítóját és fölkérte őt a nagyvezir nevében az alábbiaknak a közlésére:

A nagyvezir fentartja magának azt, hogy cselekedeteivel megmutassa, miként vélekedik a szultán és a nemzet iránti kötelességeiről. A Fényes Porta részéről minden törekvés odairányul, hogy a nemzet jóléte és a birodalom fénye és tekintélye öregbedjen, de ezzel szemben azután a népnek is tudatában kell lennie a kormány iránt tartozó kötelességeiről, mert a jelenlegi zürzavaros, bonyolult helyzetből csak válvetelt, együttes munka árán bonyolódhatni ki!

Lázadás a börtönökben.

Konstantinápoly, július 30. A politikai foglyok amnesztiájának a híre óriási elkeseredést szült a többi elítéltek közt, kik véres zendülésekben törnek ki. A politikai foglyokat a többi közönséges bűntettesek nem engedik szabadon bocsátani, követelik, hogy nekik is adják vissza a szabadságukat. A helyzet igen válságos, amennyiben 1200 közönséges bűnössel szemben 52 politikai vétségért elítélt áll szemben, akiknek a szabadonbocsátása ilyen körülmények közt roppant nehéz és kétséges lesz, mert a többi foglyok el vannak tökéltve, hogy inkább megölik őket, de nélkülük nem szabadulnak ki.

Vilmos császár fia doktor.

Strassburg, július 30. Vilmos császárnak egyik fia Agost Vilmos herceg az itteni egyetemen kitünő eredménnyel tette le a doktori vizsgálatot.

Katonai megbizottunk szabadságon.

Üszküb, július 30. Urbánszki magy. osztr. katonai meghatalmazott szabadságra ment s ebből az alkalomból a helyőrségi tiszteknek lakomát adott. Háza ünnepiesen volt megvilágítva s a török tiszték a lakomán folytonosan szinpátiájuknak és szeretetöknek adtak kifejezést.

Az elöntött alagut.

Thun, július 30. A Lötschberg-alagut rémes szerencsétlenség még mindig izgatja az embereket. Az alagut egyik mérnöke a katasztrófáról ezeket a részleteket mondta el:

— Magam is ott dolgoztam az alagutban s végezve, a 2,450. számú kilométerkőnél vártam a munkásokra. Kifelé haladóban észrevettem, hogy az alagut falain át sárga víz szivárog ki. De ez nem volt szokatlan dolog. Aggodalom nélkül meggyújtották a kandókat. Hét-szer robbantottak s a nyolcadik robbantásnál beállott a katasztrófa. Irtózatossá állott be, azután tompa mórj hallatszott s irtózatossá iszap-áradat tödulta fel egy nyílásán az alagutba.

Matted Salasso, egy munkás elmondja, hogy a mérnök azonnal ezt kiáltotta feléjük:

— Via, via, salva terri!

De ez sajnos, már későn volt. Huszonöt embert elragadt és eltemetett az iszapár, mely akkor már egy méter magas volt.

NYILTÉR.**Fülöp István Európa szállodája.**

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitünő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termései, kitünő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

REGÉNYCSARNOK.

Második kortes utam!

A »Tiszántul« számára írta: **Lukács Géza.**

(Folytatás.)

V.

Erre meglágyult és előteremtette a céklák egy diszpédányát, melyből azután kellő műteremmel két golyóbist faragtunk és egy csokoládé tábláról lehámozott olompapírba bele göngyöltettük, hogy a cékla golyók úgy festettek, mintha most öntötték volna.

Igy felszerelve átvonultunk a nagy granóliumba, a hol a golyóbisokat a társaság szeme láttára nyomkodtam a fustélyokba.

A sikertelen békitési kísérlet után elmondtam a békitési feltételeket: öt öt lépés, avans tiz másodperc célzási idő, azután felállítottam a jeleket az alig 20 lépés hosszú helyiségben.

Alig adatott meg a jel, — mind két fél avanszirozott és két lövés dördült el, mire a mi felünk hanyat vágódott, a másik pedig szívéhez kapott, szemeit tévován hordta körül és leült a padlóra. Az egyiknek a homlokán, a másiknak a szíve táján véres lett egy-egy folt, mi pedig megdermedve szemléltük a helyzetet.

A dolog érthetetlennek látszott előttem, odaléptem tehát a halotthoz, hogy vajjon csakugyan léket kapott a koponyája és piszkálgatni kezdtem a homlokára tapadt céklapépet.

Erre azonban egyszerre talpra ugrott a halott és a másik is beható vizsgálat alá vette az ingéről levált aludt vért.

Sejtettem a következőket, miért is jónak láttam minél előbb kisomfordálni a magtárból és a ház felé menekültem, melynek tornácán a ház asszonya leste a párba j kimevetelét.

Még szóhoz sem jutottam, mikor az egész társaság kirozott a magtárból, élükön a két ellenfél. öklükkel hadonázva és átkozódva.

A házi asszony rögtön felfogta a helyzetet és gyorsan betuszkolt a szobájába és ráfordította a kulcsot. Éppen jókor mert a két koma már éktelen szitkozódással az ajtó előtt termett és a börtömet követelték, mert hogy

ilyen tacsó őket kifigurázza és nevetségessé tegye azt már nem tűrik.

A házi asszony azonban kereken megtagadta kiadatásomat, mire a dühöngők ostromra készültek én pedig odabent fegyverkezni kezdtem, mert tarthattam tőle, hogy védelmező amazonom az első rohamot sem fogja kiállani. (Vége. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**A gabonatözsde határidői.**

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 30.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 30.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. július 30.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyereség sorsjegy kölcsön	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	145.—
Osztrák járadék papirban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	1730.—
Magyar bitelbank-részvény	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	689.50
London vista	—	240.—
Páris vista	—	95.50
20 márkás arany	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.09
Német birodalmi márka	—	117.62

A kamara értesítése. A zittai felső szövískola igazgatója értesítette kamaránkat, hogy a vezetése alatt álló iskolában a legmagasabb képzettséget nyerhetik el a tanulók a szövetségben s ezért különös súlyt helyez arra, hogy minél több magyar honos nyerne az intézetben kiképzést, ami által a magyar textilipar fejlődése is előmozdíthatnák. A zittai felső szövískola igazgatója ugyanis magyar ember s ambióiója, hogy iskolájával a magyar textilipart elősegítse, minél több magyar honos kiképzésével. Eddig is több magyar hallgatója volt az iskolának. Az iskola prospektusa a kamara hivatalában megtekinthető, de egyszerű postai megkeresésre az igazgató készséggel szolgál úgy prospektussal, mint bármilyen más felvilágosítással. Nagyvárad, 1908. jul. 26. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula s. k. keresk. tanácsos, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

A szerkesztésért felelős
Dr. VÜCSKIOS GYULA.

8306—1908.

Hirdetmény

a III. oszt. kereseti adóra vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

Nagyvárad város II. kerületében Ujváros és Külvárosban levő III. oszt. ker. adó alá tartozó hasonhajtó foglalkozásokról szerkesztett és az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom 8 napra városházánál a városi adóhivatal 15. sz. szobájában július 26-tól aug. 2-ig közszemlére kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiivető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön is tudósíthatnak — terjeszthetők elő. Az adótárgyalás aug. 3-án d. e. 8 órakor a Tisza Kálmán-terti elemi leányiskola II. b) tantermében veszi kezdetét és a befejezésig a következő napon folytatattatik.

Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosnak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (l. 1883. XLIV. t.-cz. 24. §.)

Az adókiivető bizottság a kitűzött sorrend szerint megvizsgálják az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság ált. al. készített adókiszámítási javaslatokat s tekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adóköteleseknek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromban bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiivető bizottság végzése kihirdetvén az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt élő szóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz telebbezni.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végső eredményében aránytalanságot vél bebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A felebbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felebbezőnek a kihirdetésétől számítandó 8 napi határidő adatik.

Az az adózó, aki az adókiivető bizottság ülésében, akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése elleni felebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, midőn az adókiivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesíti oly hozzáadással, hogy ha e végzést felebbezni kívánja, az abbeli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számítandó 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél vevény mellett benyújtható.

Ellenben azok az adózók, kik abban a községben (városban), melynek adólajstromában adójuk kivetett, nem laknak és az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban értesítettnek s felebbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a felebbezés tárgyát képező adóösszege, a mult évre kivetettnél nagyobb, a felebbezés a két összeg közötti különbszetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval — vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál adandó be s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs (1883. évi XLIV. t.-c. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1908. évi július 25-én.

Városi adóhivatal.

**Wallerstein
Fülöp Fiai cég**

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

**a bekövetkezett
:: holt idényre ::**

**a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.**

Természetes alkólikus

**KRONDORFI
SAVANYÚVIZ**

kiváló nyálkaoldó és huyghajtó gyógyhatásu.
Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag
tüdő, rekedt ség, köhögés
köszvény és bélbetegségeknel.
Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. xx 807.1—50

Közgazdasági Bank Részvénytársaság.

Felhívás.

A közgazdasági bank r.-társaság 1908. május 10-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy alaptőkéjét 100,000 koronáról 2000 drb. uj 200 kor. azaz kettőszáz korona névértékű részvény kibocsátásával.

500,000

azaz ötszázezer koronára emeli fel s együtta a régi 100 drb. 1000 korona névértékű részvényeket 5000 drb. uj egyenkint 200 azaz kettőszáz korona névértékű részvényt nyel kicseréli.

A 2000 drb. uj 200 kor. névértékű részvény kibocsátása a következő módokat mellett történik:

1) a részvényesek az uj részvényre elővételi joggal bírnak.

2) az uj részvényesek az 1909. évi üzleti jövedelemben, a régi részvényekkel egyenlő arány an részesednek.

3) a részvényesek elővételi jogukhoz való igényüket, részvényeiknek lebélyegzés végett az intézet helyiségében való bemutatásával legkésőbb május hó 31-ig gyakorolhatják.

4) a részvények értékében a jegyzéskor 10 százalék azaz husz-husz korona és 3 kor. kiállítás és bélyegdíj fizetendő.

5) A fentmaradó 90 százalék, vagyis 180 kor. a következő részletekben és határidőre fizetendő be.

1908. június hó 1-én	30 korona
» július hó 1-én	20 »
» augusztus hó 1-én	30 »
» szeptember hó 1-én	20 »
» október hó 1-én	30 »
» november hó 1-én	20 »
» december hó 1-én	30 »

6) A befizetések után f. év végeig 5 százalék kamat lesz megtérítve s a befizetések természetesen egy összegben, vagy nagyobb részletekben is teljesíthetők.

**Közgazdasági Bank
Részvénytársaság.**

**Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utcza 5.**

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatot magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszthető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$, 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz. ki egyszerűs mind bővebb felvilágosítást is nyújt. 170

Lakások.

Pável-utca 27. szám alatt újonnan épülő házban több lakás november elsejétől kibérelhető. A lakások fürdő-, elő- és cselédszobával és egyéb mellékhelyiségekkel vannak ellátva.

Bővebbet a házmesternél.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

fehérenemű varrodát,
hímző és előnyomdát

melyben mindenféle fehéreneműt legjobb kivitelben és legutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenygyekre elfogadtatnak. Állandó raktár a legújabb kész és kezdett kézi munkából. Szíves pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és hímző leányok jó fizetéssel ugyanott felvétetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

7086—908. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Ungur Germán Péter illetve jogutóda Ungur Miklós s.-uzsopai lakos végrehajtást szcnvedő elleni végrehajtási ügyében, somogyuzsopai 47. sz. betétben A I. 1—7. sorszám alatt jelenleg Ungur Miklós tulajdonául, de végrehajtató végrehajtási jogával terhelve felvett beltelkes házból szántó, rét, legelőföldekből és közös legelőjárandságból álló ingatlan jószágtestre a végrehajtási árverést elrendelte s annak fogamatósítására határnapul 1908. évi augusztus hó

17. napjának d. e. 10 óráját S.-Uzsopa község-házához kitűzte.

Kikiáltási ár 1039 korona azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén ezen kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a kir. törvénaszéknél mint telekkönyvi hatóságnál és S.-Uzsopa község előjáróságánál tekinthetők meg.

Nagyvárad, 1908. évi április hó 28 napján. A nagyvárad kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság:

Kiss Andor,
kir. törvényszéki bíró.

FOGAK

3 koronától feljebb; csar fog 5 korona és 8 korona, aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szakmába vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMÜTEREM Nagyvárad, Rákóczi-ut 22.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.

KELLEMES, KISSÉ SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESITETT, SZÉNSAVDUS,

RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivgyógyomlóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemérencé idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál külön hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Főlerakat Nagyváradon: Friedl és Jörös cégnél.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor. 60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat

megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.